

SÁNDOR BOGLÁRKA ÁGNES

A MACSKÁNAK JOGA VAN A MÉLTÓ ÉS BIZTONSÁGOS ÉLETHEZ

■ *Sándor Boglárka Ágnes évekig dolgozott a kolozsvári Szabadság napilap újságírójaként. 2013 óta családjával Baján él, folytatva sajtós tevékenységét. Hét éve azonban élete új dimenzióval gazdagodott a macskáknak köszönhetően, jelenleg Az Összefogás a Bajai Cicákért Egyesület titkára.*

– *Hogyan dönt valaki a macskamentésbe való bekapcsolódás, az ezzel kapcsolatos kezdeményező munka mellett? Mi a személyes története ennek?*

– Nekem sokáig egyáltalán nem volt a látószögemben az állatmentés és az állatvédelem. Hét évvel ezelőtt viszont a családommal örökbe fogadtunk egy cicát, a következő évben pedig még egyet. Akkor ismertem meg a bajai macskamentőket. Elkezdtem figyelni a tevékenységüket, és nagyon rokonszenves volt a törekvésük, de még mindig nem voltam tisztában azzal, hogy ez mennyi munkával jár, és miféle helyzetekbe keveredik az ember általa. Felajánlottam a segítségemet, ami eleinte – egy rövid ideig – abban merült ki, hogy fotóztam a mentett cicákat, illetve posztokat írtam róluk, hogy megkönnyítsem az örökbe adásukat. Aztán elvállaltam egy balesetes cica itthoni ápolását, utána pedig a lakásunk mosókonyhájába is elkezdünk olyan mentett cicákat telepíteni, akiknek ideiglenes menedékre volt szükségük. Igen hamar benne találtam magam a dolgok sűrűjében, és hamarosan azt vettem észre, hogy az életem-

**Hatalmasnak tartom
az írástudók és
a véleményvezérek
felelőségét: szerintem
a társállatokkal való
együttélés még mindig
nagyon érzékeny
témának számít...**

nek az a része, amelyet a családom és a nem kevés munkám szabadon hagy, a macskáké. Azóta lett még két saját cicánk, így most négy macskával osztjuk meg az életünket, ők igazi családtagok, a mosókonyhában pedig jelen pillanatban hét további, gazdára váró cicáról gondoskodom. Ez a szám volt már kisebb is, nagyobb is. Közben a baráti társaság keretei között működő macskamentőkkel létrehoztuk a saját egyesületünket, hogy törvényesen tudjunk működni, és átélünk rengeteg jó és rossz élményt egyaránt. Azt szoktam mondani, aki ebben az ágazatban tevékenykedik, és még nem kapott fenyegetést, nem próbálták meg lejáratni, rossz hírért kelteni, feljelenteni, érzelmi és egyéb zsarolásnak alávetni, az valamit nem csinál jól. Mi viszont ezeken már mind túl vagyunk!

– *Melyek a legfontosabb feladatok?*

– Hosszú évek tapasztalatával a hátam mögött merem kimondani, hogy nincs fontosabb feladat a szemléletformálásnál. Ugyanakkor pedig ez a legnehezebb is. Az emberek nem szívesen mondanak le a kényelmes berögződéseikről. Falun, tudjuk, a macska még most is fogyóeszköznek számít, a nem kívánt szaporulattól pedig brutális módszerekkel szabadulnak meg az egyébként otthonkában az unokáknak csörögét süítőgető nagymamák, és ebben szinte senki nem talál kivétlivel, hiszen már az ő nagymamáik is így jártak el, ezt tanulták. Mi pedig úgy gondoljuk, hogy a világ már régóta nem ebbe az irányba halad, a modern (állat)orvostudomány szerencsére lehetővé teszi a nem kívánt szaporulat humánus módszerekkel való megfékezését is. Az állatok kizsákmányolása, pénzért történő szaporítása, harcoltatása már sehogyan sem illik a civilizációs világképbe, de ugyanígy nincs helye ebben az állatos cirkuszoknak sem, és a tűzijátékokról is épp ideje lenne lemondani világszerte. Szóval a legfontosabb feladat megértetni az emberekkel, hogy az állatoknak is jár a méltó élet, amelyet nekünk kell biztosítanunk számukra. A teremtésben egyik vagyunk, élet és élet között pedig nem teszünk különbséget.

– *A nagyközönség számára, úgy tűnik, újra és újra el kell magyarázni az ivartalanítás fontosságát ezen a területen. Melyek a fő érvek, összefüggések ezzel kapcsolatban?*

– Bár lassan érzékelhető a haladás ezen a téren, az ivartalanítás még mindig hatalmas ellenállást képes kiváltani az emberekből. Műtéti beavatkozásról van szó, amelynek természetesen van egy minimális kockázata, ez azonban elenyésző: a mi gyakorlatunkban talán százból egy macska esetében szokott felmerülni bármilyen komplikáció. Egy nőtény macska általában egy-két nap alatt kiheveri a beavatkozást, a kandúr pedig gyakorlatilag már aznap nem is emlékszik rá. Mégis, az emberek hajlamosak ezt valami brutális kínzasként tekinteni, holott nem az. Ez az egyetlen humánus módja a túlszaporodás megfékezésének. A fogamzásgátlót (amit többen előszeretettel alkalmaznak) egyáltalán nem ajánljuk, mert egyrészt nem nyújt százszázalékos biztonságot, másrészt pedig nagyon káros az állat egészségére. Legalább ennyire rossznak tartjuk azt is, ha valaki arra hivatkozik, hogy a csak bent tartott állatát nem ivartalaníttatja. Igaz, hogy ha nem találkozik a cica ellenkező nemű ivaros egyeddel, nem fog utódot létrehozni, a folyamatos tüzelés azonban néhány év alatt visszafordíthatatlan károkat okoz a szervezetében. Nincs tehát semmilyen mentség az ivartalanítás elmulasztására. Egyesületünk évente kb. háromszáz macska ivartalanítását finanszírozza, ezt tekintjük az elsődleges célkitűzésünknek. Örökbe lehetőleg csak ivartalan állatot adunk, vagy ha ehhez még túl fiatal, akkor szerződésben kötjük ki a későbbi ivartalanítást, amit ellenőrözünk is. Sokan arra hivatkoznak, hogy azért nem

végeztetik el a műtétet, mert sokba kerül. Persze, hiszen ez is az állatorvosi szolgáltatások közé tartozik, amelynek megvan a kamara által meghatározott ára, a legtöbb állatorvos azonban együttműködő, lehetővé teszi a részletfizetést, vagy segítségért fordul állatvédő szervezetekhez, amelyek támogatást tudnak nyújtani. Ha valaki minket azzal keres meg, hogy ivartalaníttatná a macskáját, de nincs rá pénze, sosem küldjük el, erre mindig van, és kell is hogy legyen keretünk. Sokan attól is tartanak, hogy az ivartalanítás után a macska elveszíti korábbi mozgékonyágát, de ez sem igaz. A macska ösztönből vadászik, és ezt megfigyelhetjük a kizárólag bent tartott állatok esetében is: ha csak elhúzzunk előtte egy cipőfűzőt, már utánavevi magát. Az embereket azonban gyakran nagyon nehéz meggyőzni, és ez különösen igaz azokra a szülőkre, akik mindent csak a saját gyerekek vonatkozásában hajlandók szemlélni. Számomra az egyik legelkeserítőbb dolog, amikor egyébként értelmes emberek azzal érvelnek, hogy azért hagyják elleni a nőstény cicájukat, mert a gyerekek szüksége van arra az élményre, hogy lássa a cuki kiscicákat megszületni és felnőni. Persze, ebben nincs benne az, hogy később mi lesz ezekkel a kis cukiságokkal: ha közben például elviszi őket a róka, akkor „így jártak”. Szerintem pedig erre egyetlen gyerekek sincs szüksége, arra viszont igen, hogy megtanuljanak felelősséget vállalni minden élőlényért, ha pedig valaki tényleg annak az élményére vágyik, hogy felneveljen egy kiscicát, keresse meg a legközelebbi állatmentő szervezetet, és jelentkezzen pótmamának: tárt karokkal és hálásan fogják fogadni! Önzőnek lenni ugyanis ma már nem trendi, együttérzőnek lenni viszont annál inkább.

– *Lokális, országos vagy globális? Melyik szinteken érhetőek el a legfontosabb változások az állatmentés területén?*

– A hárommillió kóbor macska országában tisztában kell lennünk azzal, hogy globális eredményre kell törekednünk, amelyet csak lokális eszközökkel tudunk elkezdni. Az állatmentés ott kezdődik, hogy az ember távolabbra is tud tekinteni a saját portájától. Például ha valaki egy kandúrmacska gazdája, akkor is fontos neki, hogy ivartalanítsa, és így a macskalegény másnak sem okoz majd problémát. Ha pedig nőstény macskája van, akkor nem opció az évente többször megszülető picik ellenőrizetlen szétosztogatása, mert azok utána további szaporulatot képeznek. A macskaállomány már kezelhetetlen, újabb és újabb fertőző betegségek jelennek meg, a probléma rendszerszintű kezelése elengedhetetlen. Emlékezhetünk a történelemből is olyan esetekre, amikor a macskákra vetítettek ki különféle problémákat, és jó dolgok egyáltalán nem sülték ki belőle. De itt van a közelmúltból Ausztrália esete, ahol azért kezdték el kilőni a kóbor macskákat, mert azok veszélyeztették a madárállományt. Csakhogy a macskák pusztítása az egerek elszaporodását eredményezte, és amikor már élehetlenné vált a helyzet az emberek számára, elkezdtek olyan kémiai anyagokat bevetni az egerek ellen, amelyek a madarakat is irtották. Tehát visszatértek oda, ahonnan kiindultak. Macskák nélkül nincs egyensúly a természetben sem, csak persze nem kóbor macskák millióira van szükség, hanem egy jó keretek között tartott, egészséges állományra. Ráadásul a macska a domesztikálásnak köszönhetően igazi társállat, nagyon tud kötődni az emberhez. Aki ennek az ellenkezőjét állítja, az sosem osztotta még meg az életét macskákkal.

– *Milyenek érzékelhetőek a törvényes keretek, amelyek jelenleg szabályozzák az ilyen típusú tevékenységeket?*

– Magyarországon létezik egy viszonylag jónak mondható állatvédelmi törvény, a betartatása azonban nem feltétlenül működik. Pedig egy-két keményebb

büntetés (gondolok itt például letöltendő börtönre) komoly visszatartó erővel bírna az állatkínzásos esetek visszaszorítása érdekében. Egészében látható-érezhető némi változás a kormányzat részéről, de azzal is tisztában kell lennünk, hogy az állatvédelem ügye leginkább csak a kampányidőszakban fontos, vagy ha utána is foglalkoznak vele, akkor nem a jó irányból közelítik meg a problémát. Kiírnak pályázatokat a menhelyek bővítésére, holott a cél nem az lenne, hogy minél nagyobb menhelyek működjenek, hanem épp ellenkezőleg: ne is legyen szükség menhelyekre, ezt pedig csak prevencióval, azaz ivartalanítással lehet elérni. A hatósági hozzáállás is bőven igényelne még továbbképzést, illetve újragondolást. Ha bárki állatkínzást vagy nem megfelelő tartást érzékel a környezetében, akkor azonnal az állatvédőkhez fordul, csakhogy mi nem vagyunk semmilyen hatóság, nincs intézkedési jogkörünk. Ilyenkor a jegyzőnél kell bejelentést tenni, aki hívhatja a rendőrséget, csakhogy sok esetben ezeket az ügyeket nem veszik elég komolyan. Van még bőven tennivaló ezen a téren is.

– *Érzékelsz-e különbséget e teendők körének magyarországi, illetve romániai feltételrendszerei között? Átvihető-e az egyik országban szerzett tapasztalatok egy másik ország realitásai közé?*

– Amennyire látom és figyelni tudom: a két ország nagyjából hasonló problémákkal küszködik ezen a téren, bár Romániában talán még nehezebb elfogadtatni az emberekkel az ivartalanítás lehetőségét. (De örülnék, ha valaki ezt megcáfolná!). Tavaly részt vehettünk a Magyar Macskavédő Alapítvány (MAVED) szakmai konferenciáján, ahol dr. Eugenia Natoli olasz etológus ismertette azt a módszert, amellyel Olaszországban visszaszorították és keretek között tartják a gazdátlanmacska-populációt. Igaz, nekik mintegy harminc évükbe telt ezt kiépíteni és működőképesé tenni, de irigylésre méltó a hozzáállásuk. Olaszországban a gazdátlan macskák az önkormányzat tulajdonai, ivartalanításukat, ellátásukat közpénzből végzik, életterüket óvják (törvény mondja ki, hogy a szabadon élő macskáknak joguk van területet foglalni!), és mivel a törvény szigorú ebben a tekintetben, az emberek hozzáállása is sokat változott. Ezt a mintát én mindenképp követendőnek és járható útnak tartanám, ellentétben például a törökországi, ciprusi vagy épp egyiptomi nyaralás során tapasztaltakkal, ahol azt látjuk, hogy macskák nyüzsögnek mindenütt, mindenki lelkesen eteti őket, az ivartalanítást azonban mintha hírből sem ismernék. Holott egyetlen macska élete sem lutri, amely addig tart, amíg szerencséje van, és el nem üti egy autó. Ismétlem és hangsúlyozom: neki is joga van a méltó és biztonságos élethez.

– *Romániában egy időben a „kóbor kutyák problémája” számított a tágabb problémakör vezető hírtípusának. Miben látod a különbségeket és hasonlóságokat a két terület között? Milyen szempontok szerint fontos a macskákra figyelni?*

– A macska kiszolgáltatottabb réteg még a kóbor kutyánál is. Nincs semmilyen hatósági szabályozása a tartásának, oltása, chipelése nem kötelező, ahogyan a kutyáké igen. Nagyságrendileg sokkal több a kutyák mentésével foglalkozó egyesület, ráadásul az ebrendészeti feladatellátás az önkormányzatok kötelező szolgáltatásai közé tartozik. Ezzel nem arra akarok utalni, hogy sokkal jobb a gazdátlan kutyák helyzete, hiszen szerencsére belelátok a helyi kutyamentők munkájába is (Baján példaértékűen jó az emberi és szakmai kapcsolat a kutya- és macskamentők között), mindössze arra, hogy a macskák ügyét teljes egészében rábízák a civilekre, így kifelé úgy tűnik, mintha ez néhány tucat megszállott ember magánügye lenne, pedig nem az. Igaz, hogy ezek a megszállottak erőn felül teljesítenek, ráadásul mostanában már jogos elvárás az is, hogy a civilek ne csak lel-

kesedésből dolgozzanak, hanem legyen hozzá valamiféle szakmai alapjuk is, ezért mi magunk is megszereztük felnőttképzési keretek között az állatorvosi asszisztensi szakképesítést.

– *Hogy látod, befolyásolta-e a macskákkal való munkád a kulturális tájékozódásodat? Változott-e ennek kapcsán, hogy milyen tartalmakra figyelsz?*

– Igyekszem nem beszűkülni, de az tény, hogy a macskák mindig ott vannak a tudatom mélyén. Ha úgy vesszük, engem nagyon könnyű megajándékozni, mert örülök minden macskás holminak, de tudatosan keresem a „macskás” irodalmat is, szerencsére születtek már igen jó könyvek ebben a témában. Amikor az állatorvosi asszisztensi vizsgákra készültem, hetekig csak James Herriot könyveit olvastam: az angol állatorvos kitűnő szépíró is, mindenkinek csak ajánlani tudom az írásait. Kerülöm ugyanakkor azokat a tartalmakat (legyen az könyv vagy film), amelyekben állatokat bántalmaznak, mert ilyenből túl sokat látok a való életben. Hatalmasnak tartom az írástudók és a véleményvezérek felelősségét: szerintem a társállatokkal való együttélés még mindig nagyon érzékeny témának számít, a társadalom hozzáállása legalább két nagy táborra osztja az embereket, a feszültség keltését vagy gerjesztését pedig nemcsak mélységesen ártalmasnak, de etikátlannak is tartom. Több internetes felület követését azért állítottam le, mert azt láttam, hogy a lájkvadászat érdekében bedobják az állatos témát, lehetőleg úgy, hogy vitát generáljanak alatta. Épp elég a gyűlölködés a közéletben, nem kell, hogy az állattartás is egyike legyen azoknak a kártyáknak, amelyeket előveszünk, ha parttalan, sehová nem vezető vitára vágyunk, az állatnak pedig nem szabad a politikai erőfitogtatás eszközévé válnia. Koncentráljunk inkább arra, hogy minden állat terápiás hatással bír a gazdája számára, és vannak, akik ezt hivatásszerűen is művelik. Bár a macskát nem feltétlenül tartják jó terápiás állatnak (kutyák, lovak, delfinek, majmok sokkal inkább képezhetők ebben az irányban), köztük is vannak erre alkalmas egyedek. Egyik saját című példálul állandó asszisztensem az óvodákban, iskolákban tartott edukációs foglalkozások során, és pontosan tudja, hogy ha ráadom az egyébként sosem használt hámot és pórázt, akkor dolgozni megyünk a gyerekek közé, neki pedig viselkednie kell. Az állatok nagyon sok jó energiát hoznak az életünkbe, nekünk pedig az a dolgunk, hogy hálából vigyázzunk rájuk.

Kérdezett: Balázs Imre József